

Mette Larsdatter og Lars Andersen

Mette Larsdatter, datter af Anne Cathrine Olesdatter og Lars Andersen, kaldet Lars Bøgelund.

Mettes dåb findes i Haderup kirkebog den 07. oktober 1804. Det var den 19. søndag efter Trinitatus

Dom. XIX a Trin. d. 7de Octobr. 1804. Søndag efter Trinitatus.
Før Lovet, d. af Anne Cathrine Olesdatter
i Over Uhre - Knud. Skotte -
Kunns moder i Over Uhre bar og - Knud, og
Søren Larsens søn i Kølvråe, Anders Jensen
i Neder Uhre, og Peder Jensens kone i
Hissellund, fødte -
gennemsket d. 2de Sept.

Mettes dåbsoptegnelse i Haderup kirkebog

Overuhregaard i dag.

Her oversat til noget læsbart:

Konens moder i Over Uhre bar barnet, og faddere var Knud, Søren Larsens søn i Kølvråe, Anders Jensen i Neder Uhre og Peder Jensen, s kone udi Hissellund. Barnet var hjemmedøbt den 02. september.

Lars Andersens dåb og konfirmation kan ikke findes i kirkebøgerne, da de sandsynligvis er brændt sammen med præstegården i Karup. Ved Lars Andersens dåb havde sognene i Lysgård, Thorning og Karup samme præst, men optegnelserne findes ikke.

Først i 1814 er der igen kirkebøger fra Karup sogn

Parrets bryllup finder vi i Haderup kirkebog den 25. juni 1833. Forlovere ved vielsen var to gaardmænd i Neder Uhre Christen Christensen og Peder Andersen

Christen Christensen Gaardmand i Neder Uhre den 25. Juni 1833	Peder Andersen Gaardmand i Neder Uhre den 25. Juni 1833	Mette Larsdatter Datter af Lars Andersen i Over Uhre den 7. Okt. 1804	Lars Andersen Søn af Lars Andersen i Over Uhre den 25. Juni 1833	Christen Christensen Gaardmand i Neder Uhre den 25. Juni 1833	Peder Andersen Gaardmand i Neder Uhre den 25. Juni 1833
---	---	--	---	---	---

Lars Andersen købte efter brylluppet i 1833 sin hustrus fødegård. Skødet på gården er indført i Ginding Herreds Skøde og Pantebog nr. 15. Folio 414-415 og lyder som følger:
Underskreven Ane Cathrine Olesdatter, Enke efter afdøde Gaardmand Lars Christensen af Over Uhre, Haderup sogn, tilstaar hermed med laugværge Gaardmand Peder Nielsen, Bording sogn, at have solgt og afhændet, ligesom jeg hermed uden foregaaende Købekontrakt sælger, skøder og aldeles overdrager til min svigersøn Lars Andersen af Haderup Sogn min ejede og paaboende Gaard i Over Uhre, Haderup Sogn, med paastaaende Bygninger og tilliggende Ejendomme af Hartkorn 2 Tdr. 4 Skp. 3 Fjdk. tillige med dette Hartkorns Anpart af Haderup Sogns Kirke-, Korn- og Kvægtiende, samt Sæd, Avl, Besætning, Ind- og Udbo af levende og dødt, intet i nogen navnlig Maade undtagen,

alt saaledes som bemeldte Ejendom er min afdøde Mand tilskødet den 19 juni 1802 og 13 juni 1803, hvilke Skøder er tinglæst 23 Marts 1804, og som de mig paa skiftet efter bemeldte min afdøde Mand d. 12. December 1832 er overdraget til ejendom. Den accorderede Købesum er 500 rigsdaler i Sedler, og da jeg for disse Fem Hundrede Rigsbanksedler er blevet fyldestgjort, skal fornævnte Ejendom fra Dato af tilhøre Køberen med de samme Herligheder, Rettigheder, Pligter og Byrder, som jeg den haver ejet og navnlig med Forpligtelse for Køberen at udrede og tilsvare alle Skatter og Afgifter overtage og forrente Heftelsen til Nationalbanken. Det solgte, som af Køberen er taget i besiddelse, er jeg pligtig at hjemle efter Loven.

Til Bekræftelse under min og Laugsværges Hænder i Vitterlighedsvidners Overværelse, og kan dette Skøde uden Varsel til mig tinglæses.

Haderup Sogn, skrevet i Holstebro, den 06 Oktober 1833.

Ane Cathrine Olesdatter med Laugværge Peder Nielsen.

Lars var samtidig med, at han var bonde, også en dygtig snedker og tømrer. Der fortælles, at han var så sikker på hånden, at han kunne sprede fingrene og derefter med den anden hånd svinge øksen, så den ramte mellem fingrene

Parret får fra giftermålet i 1833 og frem til 1846 i alt 6 børn.

Anders, født den 21. februar 1834

Lars, født den 24. september 1835

Jens, født den 21. oktober 1837

Christen, født den 27. juli 1841

Ane Cathrine, født den 16. februar 1844

Og Niels, født den 24. august 1846. Niels Larsen startede i 1872 en trikotagefabrik i Hammerum.

bygningen ligger der endnu, men er omdannet til lejligheder. I gavlen er der indmuret en sten med indskriften: Niels Larsens Trikotagefabrik 1872 – 1917. Stenen er sikkert sat ind ved fabrikkens 45 års dag, og den blev bibeholdt, da fabrikken blev omdannet til ejerlejligheder sidst i 1900 tallet.

Niels Larsen var en af de lune jyder, der til daglig gik meget jævnt klædt på. En dag traf han nede i byen en repræsentant fra København, der skulle ud på fabrikken og købe noget tøj. Han spurgte da Niels Larsen om han kunne sige ham, hvor Niels Larsens trikotagefabrik lå. "Jov, de ka a godt", svarede Niels, "a ska sjæl li te å derop". "Nå" svarede manden, "så kan jeg måske få dig til at bære min kuffert." "Ja, de ka a godt" svarede Niels Larsen, tog kufferten og gik foran. Da de kom op til fabrikken gik Niels Larsen foran ind på kontoret, satte kufferten fra sig, satte sig ved skrivebordet og bød manden tage plads over for sig idet han sagde "Nå, hva væl do så?"

Den ældste søn, Anders, skulle ifølge traditionerne overtage fødegården, men han afstod fra dette, fordi faderen, der skulle gå på aftægt på gården, var meget glad for spiritus, og også en dyr herre til kosten. Derfor blev det søn nr. 2, Lars, der overtog gården, og dermed også forældrenes aftægt.

Anders fik så en udstykning fra Overuhregård i 1861 og bygger gården: Tusaagaard.

Skødet, der er tinglæst den 12. september 1862 er indført Ginding Herreds Skøde- og Pantebog nr. 26. fol. 456, og lyder som følger:

Jeg underskrevne Selvejergaardmand Lars Andersen, Overuhre i Haderup sogn, tilstaar herved for mig og Arvinger at have uden nogen forudgaaende skriftlig Købekontrakt solgt, ligesom jeg herved sælger, skøder og aldeles afhænder fra mig og mine øvrige arvinger en parcel af den mig ifølge skøde af 06 oktober 1833, tinglæst 25. oktober s. aa. ejede og paaboende gaard Over Uhre i Haderup sogn Matr. Nr. 1, som staar for gl. Hartkorn 2 Tdr. 2 Skp. 1 Fjdrk. 0 Alb., nyt Hartkorn 2 Tdr. 2 Skp. 1/4 Alb., Gl. skat 17 Rdl. 69 Skilling. Bemeldte parcel, der efter den mig under 2. april dette aar allernaaadigst forundte Udstykningsbevilling er betegnet med Matr. Nr. 1 B Parcel Nr. 2 af Matr. Nr. 1 af Over Uhre, Haderup sogn, staar for Hartkorn 0 Tdr. 6 Skp. 0 Fjdk 2 1/4 Alb., Gl Skat 5 Rdlr. 95 Skil., og medfølger i købet denne Parcels Hartkorns Andel af Haderups Sogns Kirke-, Korn- og Kvægtiende for den accorderede Sum 100 Rdlr. og paa Vilkaar :

Køberen modtager den heri solgte Parcel, som allerede er bebygget, fra dato af og svarer alle af parcellen gaaende kgl. Skatter og øvrige paabud samt udreder baade Præste- og Kongetiender i Forhold til Parcellens Hartkorn efter de derom i sin tid trufne Accorder og respekterer en af mig med mine Naboer oprettet Forening betræffende Overrislingsanlæg og følger med Parcellen i samme køb en Trediedel af den Vandrettighed, som hele Gaarden efter bemeldte Forening haver. Og da nu Køberen har tilfredsstillet mig for den accorderede Købesum 100 Rdlr. og forpligtet sig til at holde sig og efterkommende Ejere af stedet den af ham til mig under dags dato udstedte Aftægtskontrakt efterrettelig, saa erklærer jeg herved at ovennævnte Parcel nu herefter skal tilhører bemeldte Anders Larsen med samme Herligheder, Rettigheder Pligter og Byrder, hvormed jeg som en samlet Ejendom har ejet samme fri for enhver Krav og Tiltale, og er jeg pligtig at hjemle ham det solgte efter Loven, ligesom dette Skøde kan læses til Tinge uden mig dertil at varsle. Kortet medfølger.

Til Bekræftelse med min Underskrift vidnefast.

Over Uhre i Haderup Sogn, den 14. november 1861.

Lars Andersen

Til Vitterlighed

Jeppe Pedersen Peder Pedersen

Selv om Anders fik nabogården, er han også nævnt i aftægtskontrakten, som følger herunder:

Aftægtskontrakten, der blev oprettet mellem Lars Andersen og Hustru som aftægtstagere og sønnerne Anders Larsen og Lars Larsen som aftægtsydere, er indført i Ginding Herreds Skøde - og Pantebog Nr. 26, Fol. 456 b, og lyder således.

1.

Da jeg underskrevne Lars Andersen ved Skøde af Dags Dato har overdraget min hidtil ejede og paaboende Gaard i Over Uhre til mine tvende Sønner Anders Larsen og Lars Larsen forbeholder jeg for mig og min Kone Mette Larsdatters Livstid ret til Beboelse af 3 Fag i det samme Stuehus som beboes af Hovedparcellens Ejer, hvilke 3 Fag sættes i stand af Lars Larsen med fornøden Loft, Skorsten, Skillerum, Gulve, Vinduer og Døre, alt efter mit billigere Forlangende i enhver henseende og vedligeholdes af ham saa længe vi lever.

2.

I denne vores Aftægtsbolig forbeholder vi os Ret til at udtage til Brug og Afbenyttelse 1 Kakkelovn samt det fornødne Husgeraad af alle slags, og forbeholder vi os Ret til at disponere derover i vor levende Live, som vi selv finder for godt.

3.

Til vor Underholdning leveres os paa vor bopæl 4 Tdr. Rug, 6 Skp. Byg, 1 Tdr. og 2 Skp. Boghvede, disse varer leveres med Halvdelen til hvert Aars Majdag og Mikkelsdag i gode, friske og sunde Varer med lovbestemte Maal samt efter vort Forlangende formalet og bagt Brød. Videre leveres os aarligt 4 Tdr. friske Kartoffler, 2 Lispund tør Flæsk af Mellemsiden og 2 Pund Ister til Jul, 6 Snese friske Hønseæg, 1 Snese til Jul, 2 Snese til Paaske, 2 Snese til Pinse og 1 Snese til Mikkelsdag, 6 Potter Kornbrændevin, 2 Potter til hver Højtid, 8 Pund tør Ørredfisk, ½ Skp. grov salt samt 2 Rigsdaler til December Termin.

4.

Aftægtsnyderen udtager af Gaardens Faardeflok 8 Faar som Hovedparcellens Ejer fodrer og græsser.

5.

Aftægtsnyderen har Ret til dagligt at malke en af Gaardens Køer.

6.

Som Ildebrændsel leveres Aftægtsnyderen aarligt 20 læs Hedetørv à 8 Snese pr. Læs og 2 Læs Skudtørv à 30 Snese.

7.

Hvis den ene dør, afgaar af aftægten 1½ Tdr. Rug, 2 Skp. Byg, 4 Skp. Boghvede, 2 Tdr. Kartoffler, 1 Lsp. Flæsk, ½ Pund Ister, 2 Snese Æg, 2 Potter Brændevin, hver Trediedags Mælk, 1/4 Skp. Salt, 4 Faar, dog bemærkes, at hvis Lars Andersen dør sidst, afgaar intet af Brændevinen.

Derefter findes Bestemmelser om Kørsel, Opvartning, Pleje og Anstændig Begravelse m. m.
 Anders Larsen Lars Andersen Lars Larsen

At Lars Andersen skulle være glad for spiritus, ser vi i aftægtskontrakten, hvor det i afsnit 7 læses, at han vil beholde al brændevinen, selvom han er den sidste der dør. Dette sker dog ikke, da Lars afgår ved døden den 24. december 1874 af tæring. Tæring kunne både være tuberkulose og cancer.

34 ^{de} April, Torst. 1875	17 ^{de} April, 3 ^{de} Sønd. 1875	Lars Andersen	21 ^{de} Dec. 1874	Tæring
1875	18 ^{de} April, 3 ^{de} Sønd. 1875	Lars Andersen	82	Alkohol og Røgfyg (d.)

Mette dør den 22 marts 1886, ifølge kirkebogen fra Karup i 1886 af alderdom og svaghed.

22 Marts	31 Marts	Mette Larsdatter (Enke)	81	Alkohol og Røgfyg (d.) 25/86
26 Marts	2 April	Anne Jensen	50	

- Kildemateriale til denne artikel er hentet følgende steder:
- Landsarkivet i Viborg
 - Kirkebøger for Karup sogn
 - Kirkebøger for Haderup sogn
 - Ginding Herreds Skøde og Pantebog
 - Amtsmandsprotokollen fra Holstebro
 - Erik Holm Madsen,s optegnelser